

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.
Nyilvtér ára 40 fillér.
Hirdetési nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk
Rónai Frigyes kiadó
címére küldendők.

Megjelenik minden vasarnap.

XXX. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
JAMBRIUS LAJOS.

43. szám.

Közoktatásügyünk és a szociális reformok.

Rendes fejlődési körülmények között bármely nemzetnél az iskola teremti meg a szociális reformokat. Ahol megfordítva történik a dolog, ott a fejlődés csak látszat, vagy még annál is kevesebb, mert rendellenes.

Hazánkban megállapítható tény, hogy a radikális és meghamisított szocializmus beférkőzött az iskolába is és hogy tanulmányaikat be nem végzett egyének a szocializmus misszióját végzik,

Az iskolából hiányzott a szociológia rendszeres és tervszerű tanítása, aminek természetes következménye az lett, hogy az iskolából kikerült ifjú a radikális szocializmusnak nem tudott ellenállani; áldozatul esett egy pár szimpatikus frázisnak és engedelmességet ama újabb világfelfogásnak, amelyik csak akkor osztályoz valakit gondolkodó egyénnek, ha ő nem úgy gondolkozik mint mások és ha ő benne valami eredetiség is tapasztalható.

Magától értetődik, hogy az összefüggő iskolai ismeretek az ilyen érvényesülésre nem alkalmasak, mert azokat más embertársa is bírja.

Ha a szociális reformok igazán a nemzeti állam érdekeit és a nemzeti kulturát szolgálnák, úgy tanuló ifjúságunk részéről tapasztalható fogékonyság örvendetes jelenségnek volna minősíthető.

Azonban sajnos, a hazai szocialistáink ténykedése semmi tekintetben sem alkalmas sem a nemzeti erő erősítésére, sem pedig annak a munka alapján való megteremtésére.

Ha a szociális reformokat nem maga az iskola teremtette meg, úgy azok rendszerint az oktatással és a neveléssel ellenkezésbe kerülnek, sőt egyik harcolni kénytelen a másik ellen.

Vegyünk elemzés alá egy nemzeti egyént és kísérjük fejlődését gyermekkorától, amíg a felnőttek társaságába kerül.

Példának szolgáltson egy iparos. Bevégi az elemi iskolát, ezen képesítés alapján beáll iparostanoncnak.

Mint iparostanonc az illető mester-gazda és családjának befolyása alatt áll, ami kifejlődését illeti. Ugyan ebben a korban kötele az iparostanonc iskolába is járni, tehát nevezett iskola is formálni fogja a leendő iparost.

A tanoncból idővel iparoslegény lesz. Mihelyt elérte ezt a kort, megkezdődik benne a harc a már megszerzett ismeretek és az újabb öt "körülvevő proféták igéi között.

A mesterlegény beiratkozik az ugynevezett szakszervezetbe, ahol egészen új világnézettel találkozik.

A szakszervezetek vezető emberei mindjárt jogokat osztanak az új tagnak; köteleességeket azonban nem rónak másokat mint azokat, hogy ő legyen a szocializmus híve, vagyis hogy hetenkint szolgáltassa be a díjat és alkalmadtán vezető parancsszóra tegye le kezéből a szerszámot.

Igy történik meg az, hogy a leendő iparos ellensége lön azoknak akik nevelték, ellensége lön azoknak, akik nem tehetnek arról, hogy ő nem elég értelmes és produktív munkás.

Felelősségre vonja a világrendet olyan korban, amikor minden, ami van, a világrendtől származik és önállót, jót, igazat és szépet ő maga még semmit sem teremtett. Kivonul az

utóra onnan pedig a biliárd asztal mellé és meggyőződéssel meg önbizalommal tekinti az általa előidéztet rendfelforgatást.

Legalább is azt hiszi, hogy nélküle a világ nem maradhat fenn 24 óráig sem.

Ez a közoktatásnak egyik típusa; ezt úgy hívják, hogy modern iparos.

Ez az iparos későbbben — meglátva azt, hogy megfelelő munkatudás nélkül nincs boldogulás — utnak indul és valahová csak érkezik, rendszerint Amerikába.

Ott azután megkapja az igazi feleletet mindarra, amire otthon szándékosan boldogságokat és képtelenségeket prédikáltak neki.

Megkérdezik, mit tud dolgozni és megméri munkaképességét.

Az egyéni szabadságából letörnek rá nézve egy jelentékeny mennyiséget, így pl. korcsmába sok helyt csak előre kiváltott jeggyel mehet mulatni.

Megfizetik nyers erejét, későbbben tudását is és meggyőzik arról, hogy munka által meg lehet élni akkor is, ha a dollárkirályoknak békét hagyunk.

Miután ez a tipikus nemzeti egyén a leirt iskolán keresztülment, meggyőződve kiáltja fel, hogy ilyenformán itthon is tudott volna boldogulni és tisztességesen élni.

A köztársaságok hazájából ama meggyőződéssel tér haza, mely szerint az egyéni szabadság minalunk nagyon korlátlan és bizony az emberek ott sem egyenlők, hanem csak szabadok.

Ez az iskola azonban belekerült a hazának egy tekintélyes munkamennyiségbe és az ez iskolába járók egy jelentékeny százalékának örökre való elvesztésébe.

Tárca.

Az őrszem.

Írta: Gábor Károly.

Amint kiléptem a tornácra, a friss szellő egyszerre kitorolte szememből az álmot. Még sötét volt, de messze kelet felé már bontogatni kezdte szárnyait a hajnal. János bácsi várt a kocsiával s mikor magam mögött becsuktam az utcaajtót, felém fordult.

— Csés jó reggelt ifjúrám.
— Adjon Isten János bácsi — köszöntöttem vissza.

— Hát megyünk haza?
— Megyünk, János bácsi, megyünk.
— Akkor kerüljön csak följebb.

Föltápaszkodtam a szekérre s letelepedtem a bakon a parasztgazda mellé, ki ostorát pattogatva megmoszogatta a lovait. A két táltos egyenletes kocogással fordult el a tanyától s nekiereszkedett az országutnak, melynek puha, poros talaja eltompította a rázós alkotmány kerekének zörejét.

— Ne te Betyár, ne te Szürke — szólalt meg az öreg. — Gyérünk gyorsabban, mert már pirka-dozik.

Csakugyan. Messze keleten, valahol Dorozsma tájékán, az ég alja bíborvörösé vált s mire beարnyozódott, felütötte fejét a nap, sugárkéveit szerte-szét szórva a végtelen rónán, melynek búzatáblái a lengedező szellő nyomása alatt úgy hullámoztak, mint egy cseppfolyós aranytenger.

A természet e gyönyörű játéka annyira lenyü-

gozte figyelmemet, hogy alig vettem észre, amint velünk szemközt az országuton folyton közeledő porfelhő támadt, amelyből egy rohanó emberalak bontakozott ki. Hosszu, ősz haját, szakallát őszekuszálta a szél s lobogtatta, mint valami csónka zászlót. A melle erősen zihált és szinte látszott rajta, hogy csaknem összeroskad a nagy fáradságtól. Néha hátra pillantott, mintha üldöznék s ilyenkor futását még jobban meggyorsította. Midőn már alig választotta el a kocsiától harmincegyven lépésnyi köz, ijedten kaptam meg a gyeplőt.

— János bácsi, az istenért, vigyázzon, még nekiszalad a lovaknak és agyontipratja magát.

— Sose féljen az úrfi. Nem árt ez se magának, se másnak. Hadd fusson szegény.

Amint elszaladt a kocsiink mellett, utána tekintettem. Ő is visszafordult és szeméből a halálfélelem oly borzadalmú tükröződött, amit nem egyhamar felejték el.

— Mondja csak János bácsi — szóltam a gazdához, — ősméri ezt az embert?

— Igen. Hovafutsz Pista. Becsületes nevén Horgos Istvánnak hívták. De az már nagyon régen volt. Olyan régen, hogy alig emlékezik rá egy-két magunkorabeli ember.

— Miért fut úgy, mintha üldöznék valaki?

— Nem üldözi azt más, csak a saját lelke.

— Micsoda?

— Bolond szegény. Pedig valamikor jó eszű ember volt.

Szánakozva fordultam hátra, de már elfodte szemem elől a fölvert por s csak egy tovagomolygó porfelleg sejtette, hogy merrefelé szalad.

— Olykor rájön a bolondórája — folytatta to-

vább a gazda — azután csak a levegőbe mered a szemem és azt hajtogatja, hogy valami halott, vagy az ördög tudja micsoda, megöli a nézésével. Az elől fut. Még mielőtt katona volt, egészen becsületesen gondolkodott. Egy ezredben szolgáltunk a boszniai háboruban. En egy kisebb veszekedés közben megsebesültem, oszt kiszuperáltak. A Pista meg nagyokára azután került haza, de már akkorra megháborodott az elméje. Hogy mitől, azt nem tudom. Senki sem tudja. Mondják, hogy agyonlőtt egy bosnyák katonát, annak a lelke üldözi őt.

Beszélgetés közben megörkezünk a pályaudvarhoz. Elbucsztam János bácsitól és kislétem a perronra, hol a nagy sürgés forgás csakhamar elfeledtette velem az előbb látottakat.

Letelepedtem a kocsiszakaszba. Beajánlottam magamat a kalauzhoz és sikerült külön szakaszt kapnom. Lehevertem és ábrándoztam multról, jelenről és jövőről. A vonat egyhangú zakatolása mellett, félig ébren, félig álmodozva, lefolyt előttem a „Hovafutsz Pista” szomorú története.

A lőporostorony csupasz, szürkés falait megvilágítja a hold és éles árnyékát odarajzolja a kis tisztásra. Köröskörül rengeteg erdő, melyben a mohalepte, hatalmas törzsökű faóriásokkal vad szederindák, kuszónövények ölelnek s nehogy csak egy tenyérnyi hely is üresen maradjon, apró, cse-nevész bokrok, óriáivá nőtt vad gízgazok — melyeknek tövén a sötétben apró szent János-bogár-kák fényes háta csillognak — szertelen összevisszaságban fonódnak egymásba. Ez az áthatolhatlan rengeteg eleven bástyaként mértöldnyi területeken veszi körül a hengeralaku lőporostornyot, melynek

Olesó kölcsönök

Váltókra: 2-3 alírásos üzleti és magánváltókat a legalacsonyabb kamatláb mellett számítolunk le.

Jelzálogra: Földbirtokokra és házakra kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett folyósítunk. Magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökbe változtatunk (convertálunk.)

Értékpapírokra: Állami és magánpapírokra kedvező feltételek mellett zálog (lombardi kölcsönöket nyújtunk).

**Szombathelyi Takarékpénztár
Részvénytársaság
kőszegi fiókja,**

Kőszeg, Király-út 755. sz.
Strucz szálloda mellett.

● A VASMEGYEI ● TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUOSZTÁLYA SZOMBATHELY

Ajánl: Mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, benzín és nyersolajmotorokat, cseplőgép-garnitúrákat, gép- és nyersolajat, műszaki cikkeket, zsák, ponyva és kötél-árakat, mindennemű műtrágyát kartellen kívül, vetőmagvakat, erőtakarmányféléket, belföldi és porosz kőszent, kovácszenet, meszet és cementet, tűzoltó-fel-szereléseket stb.

Mérsékelt árak!

Méltányos fizetési feltételek!

Központi iroda: Kőszegi-utca 2.

Raktár: Széll Kálmán-utca 25.

Árajánlattal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Képviselek minden községben kerestetnek.

A n. é. közönség b. figyelmébe.

Tudomására adjuk a m. t. közönségnek, hogy az eddig előállított házi kenyéren kívül a mai naptól fogva a m. t. közönség kívánatára jó minőségű

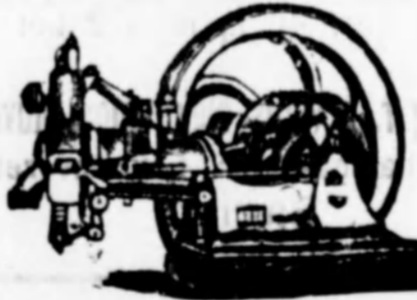
rozskenyeret

is fogunk sütni, mely ugy minőségre mint sulyra nézve felülmúlja az eddig forgalomba hozott kenyeret. Kiváló tisztelettel

néhány kőszegi sütőmester.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebbi és legnagyobb motorgyára

Szállit szakkörökben elismert legjobb gyártmányú **Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-motorokat és lokomobilokat** — valamint **Szivógázmotorokat.** —

**MEGLEPŐ UJDONSÁG!
EGYETEMES GENERÁTORUNKKAL**

a tényleges löerő óránként csak 1 fillérbe kerül. Vezérképviselőt:

Gellért Ignác és Társa
Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon 12-91
Legmegegyezőbb jótállás! — Kedves fizetési feltételek!

Siremlékek

granit, márvány és műkőből 15 K-tól felfelé.

Sirkeretek műkőből stb.

**Zerthofer Mihály-nál
Kőszeg.**

Kőszegen kapható Róth Sándornál.

Zongora raktár.

KULHAY KÁROLY

zongora készítő és hangoló

Szombathely,

Kossuth Lajos-utca 19. szám.

Elvállal zongora hangolást, valamint zongorák és pianók javítását és ujrabőrözését szakszerű kivitelben jótállás mellett.

Szakvélemények.

A magy. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és általuk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy-Cognacot

betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva, mint kitűnő minőségűt és a francia Cognacokkal vetekedőt a legjobban ajánlhatjuk.

Kelt Budapesten, 1892. november 25.

Dr. Tauffer Vilmos, egyetemi tanár.	Dr. Kétly Károly, egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan, egyetemi tanár.	Dr. Angyán Béla, egyetemi tanár.
Dr. Réczey Imre, egyetemi tanár.	Dr. Poor Imre, kir. tanácsos, egyetemi tanár.
Dr. Pertik Ottó, egyetemi tanár.	Dr. Báron Jónás, egyetemi tanár.

**STOCK COGNAC
MEDICINAL**
szavatolt valódi borpárlat
CAMIS & STOCK
gőzpároló telepéből
BARCOLA.
Cognac gőztözde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

KLIMAX
nyersolaj-motorok és lokomobilok
Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.
Nincs robbanási veszély!
sem pénzügyi ellenőrzés. — Elsőrangú referenciák.
BACHRICH és TÁRSA
Budapest :: Wien :: Hamburg
motorgyári fióktelep
Wien, XIX 6, Heiligenstädterstrasse 83.
— Magyarországi mintaraktár és iroda: —
Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Törvénypalota)

Vedjegy: „Horgony”
**A Limiment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
egy reálisak bizonyított készítmény, mely már sok év óta legjobb beszerzésnek bizonyult közveszéllyel, csúszással és megfázással szemben.
Figyelmeztetés. Nálany bemutatónyok miatt bevásárlásakor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” vedjegygel és a Richter cég logójával ellátott dobozban van csomagolva. Ára évenkénti K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerboltban kapható.
Főraktár: Török léczes gyógyszerbolt, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerbolt az „Arany országhoz”, Prágában, Elisenstrasse 5 neu.

Szapp Herék-léle Mélyfúrások, Bányatelepek és Mélyművek Magyar K.-T.

Mélyfúrások Kútfúrások

Iroda: V., Bálvány-utca 3. szám. BUDAPEST Gyár: X., Kőbányai-út 45. szám. Telefon 114-12. Telefon 182-72.

